

KASA-AMMUNTA

Kasa-ammunnalla kilpailulajina tarkoitetaan sitä, että yritetään määrätyiltä matkoilta ampuen saada laukaukset osumaan mahdollisimman lähelle toisiaan. Osumien sijainnilla taulussa ei ole väliä, kunhan ne ovat vain tauluun rajatun osuma-alueen sisäpuolella. Kasa-ammuntakisat ammutaan järeiltä pöydiltä tukea apuna käyttäen, josta tulee lajin englanninkielinen nimi "Bench Rest Shooting". Kivääreissä on käytössä suurisuurennuksiset kiikaritähäimet. Tulos saadaan mittaamalla kahden äärimmäisen osuman keskipisteiden välimatka.

Kasa-ammuntaa on sinäänsä harrastettu aina, koska jokainen aseensa kohdistajahan pyrkii pieneen osumakuvioon, eli kasaan. Itse kilpailulaji on peräisin USA:sta, jossa kasa-ammuntaa on harrastettu kilpailumielessä 30-luvulta lähtien. Laji tuli 70-luvun alkupuolella Ahvenanmaalle ja manner-Suomeen suunnilleen samaan aikaan Ruotsista. Maailmanlaajuisesti kasa-ammuntaa harrastetaan alkuperämaan USA:n lisäksi mm. Japanissa, Uudessa-Seelannissa, Australiassa, Saksassa, Italiassa, Ranskassa, Kreikassa, Englannissa, Belgiassa, Ruotsissa ja Norjassa.

Tukevilla betonipöydillä ja asianmukaisilla taululaitteilla varustettuja ampumaratoja on mm. Ahvenanmaalla, Haapajärvellä, Nurmeksessa, Lohtajalla ja Keiteleellä. Ammuttujen laukausten määrän toteamiseksi taulun takana on liikkuva taustapaperi. Lajin suomalaisten harrastajien lukumäärä on myös alkuajoista moninkertaistunut ollen nykyään n.150 ja joista aktiivikilpailijoita on n. 100.

Rataolosuhteiden arviointiin on kehitetty mitä mielikuvituksellisimpia tuulipussi-, propelli- ja viirivirityksiä. Fysiikan peruslakien mukaan lentorataan poikkisuuntaisesti puhaltava tuuli kun siirtää luotia sivusuunnassa paljon enemmän kuin uskommekaan. Lisämausteena on ampumaradalle ilman kosteusvaihteluista ja lämpiämisestä syntyvä kangastus, jonka vaikutuksesta taulu näyttää siirtyvän tuulen suuntaisesti pois paikaltaan. Tästä syystä on radalle asetettavien olosuhteiden arviointia helpottavien apuvälineiden hankkiminen ensiarvoisen tärkeää. Tavallisesti koko päivän kestävässä kasa-ammuntakilpailuissa on erien välillä usein tunninkin tauko. Rataolosuhteet ehtivät muuttua moneen kertaan kilpailun kestäessä, jopa seitsemän minuuttia kestävä kilpailuerän ajanakin, joten olosuhteiden oikea arviointi on hyvän tuloksen kannalta ensiarvoisen tärkeää.

Kasa-ammunnasta kuulee usein kommentteja, jotka noudattavat kahta päälinjaa. Toinen näistä on "ei se nyt kovin kummallista taitoa vaadi tuelta yhteen reikään ampua" ja toinen "kyllä tommosella kiväärillä ja välineistöillä kuka tahansa saa samaan reikään sattumaan" Näinhän asia ei kylläkään ole. Tänä päivänä jo SM-tasolla kasa-ammuntakin on välineurheilua siinä kuin mikä tahansa muukin huippu-urheilu, mutta eivät ne välineet yksin tulosta tee. Kasa-ammuntakilpailujen tulostaso on Suomessa kansainvälisestikin mitattuna tänä päivänä kova, joten ilman kunnan kalustoa ei mahdollisuuksia kärkisijoille juurikaan ole.

Hyvä fyysinen- ja henkinen kunto ovat myös kunnollisen kilpailusuorituksen ehto, koska heikkokuntoinen ei yksinkertaisesti jaksa ylläpitää kilpailuvirettä koko pitkän, joskus jopa 12-tuntiseksi venyvän, kilpailupäivän ajan. Kasa-ammunnan tarkkuusvaatimusta on joskus kuvattu sanoilla: Laitakymppin ampuminen napakymppin asemasta harvoin tipauttaa kilpailijaa muissa ampumalajeissa mitalisijoilta, mutta kasa-ammunnassa laitakymppi todennäköisesti tipauttaa ampujan ulos kymmenen parhaan joukosta. Tästä syystä "nukahtamisiin" ei ole varaa ja vain ne pärjäävät, jotka jaksavat tsemjata itseään koko päivän ajan aivan viimeiseen laukaukseen saakka. Menestyvältä kasa-ampujalta vaaditaan lisäksi raudanlujia kilpailuhermoja. On nimittäin raastavaa odottaa tuulen palaamista oikealle suunnalle ennen viimeistä laukausta, kun neljä ensimmäistä näkyy kiikarissa vain kaliiperin kokoisena mustana pisteenä taulussa ja kello tikittää koko ajan lyhenevää jäljellä olevaa ampuma-aikaa.

Kynnys kilpailumielessä suoritettuun kasa-ammunnan harrastuksen aloittamiseen on kieltämättä korkea. Syynä ovat kilpailujen kova tulostaso, suurehkot alkuinvestoinnit kilpailukykyisiin välineisiin sekä tosiasia, ettei suomenkielistä opasta, eikä muutakaan aineistoa lajista ole helposti tarjolla. Parhaiten kasa-ammuntatietoa ja -opastusta saa kuitenkin kokeneemmilta kilpailijoilta.

Keskisyytysteisten kiväärien kasa-ammuntakilpailuja järjestetään Suomessa SAL:n hyväksymien sääntöjen mukaan kolmessa kilpailuluokassa: Kevyt luokka (Light Varmint, LV), raskas luokka (Heavy Varmint, HV) ja vapaa luokka (Unlimited, UL). Yleisimmät ampumamatkat ovat 100 m, 200 m ja 300 m. Kaikki kilpailijat, niin nuoret, vanhat, naiset kuin miehet ampuvat aina samassa sarjassa.

Keveyen luokan kilpailuissa ovat ampumamatkoina 100 m ja 200 m. Kilpailuissa ammutaan 5 x 5 laukausta ampuma-ajan ollessa viiden laukauksen sarjaa kohden 7 minuuttia. Sarjan kaikki laukaukset ammutaan samaan tauluun ja laukausten lukumäärä varmistetaan siis taulun takana liikkuvasta taustapaperista. Aseen kaliberi on vapaa, mutta sen paino tähtäimiseen on rajoitettu 4760g:hen, laukaisukoneiston on oltava mekaaninen sekä piipun, lukonkehysten ja tukin enimmäismitat ovat säännöissä erikseen määrättyt. Myös ampumatuista on säännöissä omat määräyksensä. Kilpailun voittaa pienimmän viiden laukauksen kasojen keskiarvon ampunut kilpailija. Raskaan luokan ase vastaa maksimipainoa (6120g) lukuun ottamatta keveyen luokan asetta. Vapaan luokan kilpailut ammutaan kuten keveyen- ja raskaan luokan kilpailut poikkeuksena laukausmäärä, joka on 3 x 10 laukausta. Aseen ja ampumatukien rakenne sekä aseiden kaliiperi ovat vapaat, mutta eräänlaisena herrasmiessopimuksena on ollut aseiden painoa koskeva sopimus, jonka mukaan ampujan tulee pystyä itse nostamaan aseensa ampumapöydälle.

Kilpailujen tulostaso vaihtelee luonnollisesti olosuhteiden mukaan, mitalisijoille oikeuttavien keskiarvojen ollessa n. 6.5 mm /5 x 5 ls @ 100 m, 15 mm/5 x 5 ls @ 200 m, 25 mm/5 x 5 ls @ 300 m.

Pyrkimys äärimmäiseen tarkkuuteen on johtanut siihen, että huippuampujien kilpa-aseet ovat tänä päivänä lajiin vihkiytyneen asesevän suurella rakkaudella hiilikuidusta, titaanista, lentokonealumiinista ym. eksoottisista materiaaleista rakentamia ”HiTech-esineitä”. Kaliberi on 100 m - 200 m ampumamatkoille rakennetuissa aseissa lähes aina 6mm PPC. Piiput ovat valmistettu ruostumattomasta teräksestä ja rihlauksen jälkeen huolellisesti kolvattuja. Lukonkehukset ovat yleensä painon säästämiseksi alumiinia. Laukaisukoneistot sallivat vain n.25g:n laukaisuvastuksen. Luodit ovat erikoispajojen piensarjatuotantoa ja painoltaan 60 - 70 grainia, eli 4 g - 4.5 g. Patruunat ladataan lähes poikkeuksetta Lapuan .220 Russian-hylsystä 6mm PPC-kaliiperiin sopiviksi paisutettuihin ja kaulasorvattuihin hylsyihin Vihtavuoren N133 ruudilla. Tähtäiminä käytetään yleisimmin 36x - 50x -suurenteisia kiikaritähtäimiä, jotka ovat varustettu erittäin ohuella hius- tai täpläristikolla. Aseen tukki on muotoiltu sääntöjen määräyksiä seuraten mahdollisimman hyvin tuelta ammuttavaksi. Tukin materiaaleina käytetään yleisesti kevlaria ja hiilikuitua, jotta tukki on jäykkä sekä kevyt. Lukonkehys kiinnitetään tukkiin yleensä liimaamalla. Patruunoiden latausvälineistö on, kuten aseetkin, useimmilla ampujilla lajin vaatimukset huomioiden hankittua erikoisvälineistöä. Yleensä kilpa-ampujat käyttävät vain muutamia ”luottohylsyjään” koko kilpailun ajan ladataan ne vain erien välillä aina uudestaan. Tästä syystä ampujat tarvitsevat kilpailupaikalle mukana kuljetettavan kenttälatausvälineistön, johon kuuluvat mm. ruutiannostelija, kaliberikohtaiset holkit, käsinnallitin sekä latauspuristin.

Kasa-ammunnan harrastaminen ja tuntuman hakeminen lajiin onnistuu edellisestä tekstistä huolimatta hyvin tavallisella tehdastekoisella kiväärillä, johon vain on saatavissa hyvälaatuisia latauskomponentteja. Optinen tähtäin luonnollisesti tarvitaan, mutta sen suurennuksesta voidaan tinkiä valitsemalla taulun tähtäyskuvio käytetylle tähtäimelle riittävän suurikokoiseksi. Hyväkäyttöisiä tehdasaseiden kaliipereja ovat mm. 22 ja 6 PPC USA, 6mm BR, 6.5 x 55 sekä ihan perinteinen 308Win. Näihin kalibereihin on saatavana laadukkaita latauskomponentteja ja jopa hyviä tehdaspatruunoita, joiden osunta yltää parhaimmillaan n. puoleen kulmaminuuttiin (MOA), eli viiden laukauksen kasa on toistuvasti pienempi kuin n.15 mm @ 100 m. Tästä voi myöhemmin alkaa parantamaan tulosta lataamalla patruunat itse, kokeilemalla eri luoti- ja ruutipanosvaihtoehtoja sekä ennen kaikkea kehittämällä omaa ampumatekniikkaa ja rataolosuhteiden sekä tuulen lukemisen vaikeaa taitoa.